

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จงานการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย
ในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู

นายเกษมสุข ศรีชนะนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาสารัตถศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-043-6

ลิขสิทธิ์เป็นของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018172

FACTORS CONTRIBUTED TO THE ACHIEVEMENT IN ORGANIZING
DEMOCRACY DEVELOPMENT ACTIVITIES IN THE OUTSTANDING
DEMOCRATIC SCHOOLS AS PERCEIVED BY
ADMINISTRATORS AND TEACHERS

Mr. Kasemsuk Srichana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Foundations of Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-043-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย
 ในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู
 โดย นายเกษมสุข ศรีชนะ
 ภาควิชา สारตคศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รักษ์พลเมือง
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนินคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ผ. วิชา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

พ. วิชา

..... ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

ดร. ชนิดา

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รักษ์พลเมือง)

ดร. สุวัฒนา

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนินคม)

ดร. รัตนา

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์รัตนา คงสวัสดิ์)

ดร. ทิพวรรณ

..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ เลขะวณิช)

เกษมสุข ศรีชนะ : ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่น ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู (FACTORS CONTRIBUTED TO THE ACHIEVEMENT IN ORGANIZING DEMOCRACY DEVELOPMENT ACTIVITIES IN THE OUTSTANDING DEMOCRATIC SCHOOL AS PERCEIVED BY ADMINISTRATORS AND TEACHERS) อ.ที่ปรึกษา: รศ.ดร.ชนิตา รัชกุลเมือง, ผศ.ดร.สุวัฒนา สุวรรณเชตนิคม, 246 หน้า. ISBN 975-581-043-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่น ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู

ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยภายในโรงเรียน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยมากกว่าปัจจัยภายนอกโรงเรียน
2. ปัจจัยภายในโรงเรียนที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร รองลงมาได้แก่ปัจจัยด้านครู นักเรียนและสภาพทั่วไปของโรงเรียน

ปัจจัยด้านผู้บริหาร คือ การมีความรับผิดชอบสูง การบริหารงานแบบประชาธิปไตย และการสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่และข้อเสนอแนะต่าง ๆ

ปัจจัยด้านครู คือ การมีความรับผิดชอบสูง มีการจัดกิจกรรมคณะกรรมการนักเรียนหรือสภานักเรียน การเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างข้อตกลงในห้องเรียนร่วมกันและควบคุมกันเอง

ปัจจัยด้านนักเรียน คือ การที่มีความรักความผูกพันและศรัทธาในตัวครู การมีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยด้วยความสมัครใจ และมีความรับผิดชอบในกลุ่ม กระทำบทบาทและหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย

ปัจจัยด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน คือการที่โรงเรียนได้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะเวลาพอสมควร อย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป

3. ปัจจัยภายนอกโรงเรียน มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ในระดับปานกลาง คือ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและด้านชุมชน

ปัจจัยด้านผู้ปกครอง คือ การเคารพศรัทธาในตัวครูและเชื่อถือในชื่อเสียงเกียรติคุณของโรงเรียน การกล้าแสดงความคิดเห็น ดิชม วิจารณ์วิจารณ์ และให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมแก่โรงเรียน

ปัจจัยด้านชุมชน คือ การที่ชุมชนได้รับการพัฒนา มีไฟฟ้า ประปา สถานอนามัย มีการคมนาคมติดต่อได้สะดวก และสมาชิกของชุมชนมีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน

ภาควิชา สาร์ตตศึกษา
สาขาวิชา พื้นฐานการศึกษา
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C040105 : MAJOR FOUNDATIONS O EDUCATION

KEY WORD : FACTOR CONTRIBUTED TO THE ACHIEVEMENT IN ORGANIZING DEMOCRACY DEVELOPMENT ACTIVITIES

KASEMSUK SRICHANA : FACTORS CONTRIBUTED TO THE ACHIEVEMENT IN ORGANIZING DEMOCRACY DEVELOPMENT ACTIVITIES IN THE OUTSTANDING DEMOCRATIC SCHOOL AS PERCEIVED BY ADMINISTRATORS AND TEACHERS.

THESIS ADVISORS : ASSOC. PROF. CHANITA RUKSPOLLMUANG, Ph.D.,

ASSIST. PROF. SUWATANA SUWANKETNIKOM, Ph.D. 246 pp.

ISBN 974-581-043-6.

The purpose of this research was to study factors contributed to the achievement in organizing democracy development activities in the outstanding schools as perceived by administrators and teachers.

The finding of this study indicated that.

1. The schools factors contributed to the achievement in organizing democratic development activities more than out of school factors.

2. The schools factors which contributed most to the achievement in organizing the above activities was factors relating to the administrators, the latter were factors relating to the teachers, the student, and the other factors of the schools.

Factors concerning administrators were: the high responsibilities, democratic style of management and the support in financial, materials, rooms and suggestions.

Factors concerning teaches were: the high responsibilities, the organizing of student council, providing of the opportunity for the students in making class agreements and practice group control.

Factors concerning students were: the love, the respect and faith in their teachers, the interest to participate the activities voluntarily and responsibility in group, perform role duties as assigned.

Factors concerning the other schools was that the schools had been organized the democratic development activities continuously for at least 2 years.

3. The out of schools factors which contributed to the achievement at the moderate level were factors relating parents and community.

Factors concerning parents were: the respect and faith in teachers and schools, the critique and suggestions to schools activities.

Factors concerning community were: the community development which sufficient infrastructures and the similarity of culture.

ภาควิชา สรีรศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา พันธุศาสตร์
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

๑

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รักษ์พลเมือง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดเวลาที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์รัตนา ตุงคสวัสดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ เลชะวณิช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงในส่วนที่บกพร่องจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ อาจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ศิริกาญจน์ ทองอินทร์ หัวหน้าโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อาจารย์พลวิทย์ เกิดมี จากกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้กรุณาตรวจสอบ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณคุณสุวิชัย โภคชัยะวัฒน์ และเพื่อน ๆ สารัตถศึกษา รุ่น 8 ทุกคน ที่กำลังใจด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้เงินสนับสนุนงานการวิจัยครั้งนี้จำนวนหนึ่ง ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารและครูโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการศึกษาทั้ง 12 เขตการศึกษา ที่ให้ความร่วมมือด้วยดีในการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณคุณปิยารมณ ศรีชนะนา และ เด็กชายอธิปัตย์ ศรีชนะนา ที่คอยเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จได้ด้วยดี

เกษมสุข ศรีชนะนา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
	ขอบเขตในการวิจัย	8
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
	ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย	12
	วิธีดำเนินการวิจัย	12
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	18
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
	ตอนที่ 1 โรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่น	19
	ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย	23
	ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ประชาธิปไตย	38
	ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	77

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย 109
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 109
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 112
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 118
	การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล 119
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 122
	ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม 122
	ตอนที่ 1 สถานภาพของโรงเรียน 122
	ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน 125
	ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ประชาธิปไตยตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู..... 140
	ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ 167
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 182
	สรุปผลการวิจัย 184
	อภิปรายผล 191
	ข้อเสนอแนะ 207
	บรรณานุกรม 210
	ภาคผนวก 219
	ประวัติผู้เขียน 246

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	111
2	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารและครูจําแนกตามสถานภาพ.....	122
3	จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับ เขตการศึกษา จําแนกตามขนาดของโรงเรียน	125
4	จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการ ศึกษา จําแนกตามจำนวนครู (รวมทั้งผู้บริหาร) และ เขตการศึกษา.....	127
5	จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขต การศึกษา จําแนกตามปี พ.ศ.ที่เริ่มจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย...	128
6	จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการศึกษา จําแนกตามกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยที่โรงเรียนจัดและกิจกรรมที่ ได้รับรางวัลดีเด่น.....	129
7	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารที่มีส่วนร่วมในโครงการจัดกิจกรรมเพื่อ พัฒนาประชาธิปไตย จําแนกตามลักษณะของการมีส่วนร่วม.....	131
8	จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการศึกษา จําแนกตามผู้ริเริ่มโครงการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ประชาธิปไตย.....	132
9	จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการศึกษา จําแนกตามการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือปรัชญาของโรงเรียน.....	133
10	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารและครู จําแนกตามวิธีการได้รับความรู้ หรือประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย.....	134
11	จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการศึกษา จําแนกตามความถี่ของการนิเทศติดตามผลของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์..	135
12	จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนประชาธิปไตยดีเด่นระดับเขตการศึกษา จําแนกตามวิธีการวัดผลประเมินผลและผู้วัดผลประเมินผล.....	136

ตารางที่

หน้า

13	จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนประจำชาติไปโดยดีเด่นระดับเขตการศึกษา จำแนกตามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำในชุมชนในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อพัฒนาประจำชาติไปโดย.....	138
14	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและช่วงของความเชื่อมั่น 99% ของ คะแนนการรับรู้ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จงาน การจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประจำชาติไปโดย.....	140
15	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและช่วงของความเชื่อมั่น 99% ของ คะแนนการรับรู้ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพทั่วไปของ โรงเรียนที่มีผลต่อความสำเร็จงานการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประจำชาติไปโดย	142
16	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและช่วงของความเชื่อมั่น 99% ของ คะแนนการรับรู้ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะของผู้บริหาร ที่มีผลต่อความสำเร็จงานการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประจำชาติไปโดย	145
17	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและช่วงของความเชื่อมั่น 99% ของ คะแนนการรับรู้ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยด้านบทบาทของผู้บริหาร ที่มีผลต่อความสำเร็จงานการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประจำชาติไปโดย	147
18	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและช่วงของความเชื่อมั่น 99% ของ คะแนนการรับรู้ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะของครู.....	151
19	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและช่วงของความเชื่อมั่น 99% ของ คะแนนการรับรู้ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยด้านบทบาทของที่มีผล ต่อความสำเร็จงานการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประจำชาติไปโดย.....	153
20	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและช่วงของความเชื่อมั่น 99% ของ คะแนนการรับรู้ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะของนักเรียน ที่มีผลต่อความสำเร็จงานการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประจำชาติไปโดย.....	157
21	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและช่วงของความเชื่อมั่น 99% ของ คะแนนการรับรู้ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยด้านบทบาทของนักเรียน ที่มีผลต่อความสำเร็จงานการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประจำชาติไปโดย.....	159

ตารางที่

หน้า

22	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและช่วงของความเชื่อมั่น 99% ของ คะแนนการรับรู้ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะของผู้ปกครอง ที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย.....	161
23	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและช่วงของความเชื่อมั่น 99% ของ คะแนนการรับรู้ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยด้านบทบาทของผู้ปกครอง ที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย.....	163
24	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและช่วงของความเชื่อมั่น 99% ของ คะแนนการรับรู้ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะของชุมชน ที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย.....	165
25	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและช่วงของความเชื่อมั่น 99% ของ คะแนนการรับรู้ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัจจัยด้านบทบาทของชุมชน ที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย.....	167